

[Niels Matthiasen.]

landets forhold. Det er derfor rigtigt at skabe mulighed for en fondsdannelse, som kan inspirere private virksomheder til at gå ind i de nye markeder. Vi har jo allerede i dette ting sikret de private virksomheder mod risikoen for tab ved nationalisering, borgerkrige eller lignende, og vi skal ifølge lovforslaget nu også sikre mod den særlige handelsmæssige risiko. Man kan sige, at sikkerhedsnettet er blevet spændt ud under det så højt priste private initiativ. På den anden side må det erkendes, at chancen for at få en god fortjeneste på de eksisterende markeder afholder mange fra at forsøge sig på nye, og derfor kan oprettelsen af en sådan fond, som der her er tale om, tilskynde til disse forsøg.

Med hensyn til den måde, hvorpå man vil skaffe pengene til fonden, kunne der vel også her være grund til betænkelighed, når man ved, at her rører man ved et af de områder, hvor de nye stater har krævet en fuldstændig afvikling af de eksisterende barrierer for afsætning af deres varer. Den danske kaffetold indbringer hvert år noget over 100 mill. kr.; det vil altså blive et væsentligt beløb, der kan stilles til rådighed for private danske investeringer gennem fonden. Lovforslaget må selvfølgelig ses i sammenhæng med de forhandlinger og det tilbud, der fra dansk side er givet under Kennedyrunden, og det må også ses i den sammenhæng — og her er jeg med de erfaringer, jeg har fra utallige fælles kaffeborde, helt enig med ministerens ord i hans fremsættelse — at kaffeforbruget pr. indbygger i Danmark næppe kan bringes ret meget op. Det er også rigtigt, at en reduktion af den danske kaffetold ikke vil betyde nogen prismæssig fordel for de nye lande. Det vil altså sige, at der intet tages fra disse lande; der sker ingen begrænsning i deres muligheder for indtjening.

Om enkelthederne i lovforslaget skal jeg kun sige, at jeg ikke er helt overbevist om det rigtige i, at fondens formål som igangsætter nødvendigvis skal forudsætte, at fondens aktier skal afhændes, når tingene går godt. Der ligger for det første i den forrentning, som indskuddet måtte kaste af sig, en mulighed for forøgelse af fondens kapital, men jeg synes også, der ligger noget psykologisk forkert i, at fonden kun

skal være repræsenteret, når tingene ikke lykkes, men som moren skal gå, når tingene går godt. På den måde næres myten om, at når staten har med tingene at gøre, går det altid skidt.

Der er selvfølgelig en række andre enkeltheder, som vi kan drøfte i et udvalg; men med disse bemærkninger skal jeg tilsige socialdemokratiets positive støtte, idet jeg endnu en gang understreger, at mit parti ser denne fondsdannelse som et supplement til Danmarks øvrige bistandshjælp.

Per Federspiel: Der ligger sikkert en smuk tanke i dette lovforslag, men jeg kan ikke tilbagevise det indtryk, at denne tanke har forbavsende få rødder i virkeligheden. Det, man vil opnå, er at tage et nyt skridt henimod det magiske mål: den ene procent af nationalindkomsten, som skulle investeres i u-landshjælpen. På dette punkt har ministerens u-landssekretariat sikkert gjort sig store anstrengelser for at udfolde sin fantasi, og man har altså fundet på dette, at man vil kunne afvikle kaffetolden og føre i hvert fald en del af den over i en fond. Jeg ved ikke, hvordan man i de kaffeproducerende lande vil se på det; det er muligt, at man ikke vil spore væsentlige ændringer i de kaffemængder, der eksporteres, her til landet. Jeg er enig i, at det ikke er mængden, det skorter på her i landet, men muligvis kvaliteten ved de fælles kaffeborde.

Men man må stille sig det spørgsmål: hvorfor er de hidtidige incitamenter til investering i u-landene ikke blevet brugt mere, end tilfældet er? Jeg tror ikke, det skyldes mangel på kapital; det er snarere på grund af mangel på netop det klima, som ministeren nævnte i sin fremsættelse, og det skulle undre mig ganske overordentlig meget, om dette, at man opretter en særskilt fond, virkelig skulle kunne drive private virksomheder til at udfolde et nyt initiativ med hensyn til investeringer i u-landene. Enten er disse investeringer i sig selv attråværdige, og så vil de komme, eller også er de meningsløse, og så må de vente, og så må man se at tilvejebringe et bedre klima for det. Jeg tror, at ministeren selv har været klar over, at sådan var tilfældet; for ministeren nævner, at der alene sigtes på investeringer i rentable foretagender. Det er jo